

1.10.2012

Kuluttajaparlamentti vaatii: Kansalaisten oikeusturvaa tulee parantaa vakuutusyhtiöiden ja muutoksenhakuelinten päätöksenteossa

Kuluttajaparlamentti vaatii istunnossaan 1.10.2012, että kansalaisten oikeusturvaa parannetaan vakuutusyhtiöiden ja muutoksenhakuelinten päätöksenteossa lainsäädäntöä ja toimintatapoja muuttamalla.

Joutuessaan esimerkiksi työtapaturmaan henkilö voi useissa tapauksissa hakea korvausta vakuutusyhtiöltä. Korvauksen hakemiseksi hänen tulee tavata lääkäri, joka tarvittavien tutkimusten perusteella tekee diagnoosin ja lähettää lausuntonsa vakuutusyhtiöön. Vakuutusyhtiöt eivät kuitenkaan aina tee korvauspäätöstä henkilöä hoitaneen lääkärin diagnoosin mukaisesti. Joskus korvauksen eväävä päätös perustuu vakuutusyhtiön omien lääkäreiden arvioihin, jotka nämä ovat tehneet koskaan kuulematta työtapaturmaan joutunutta tai hänelle diagnoosin tehnyttä lääkäriä. Asianomaisella henkilöllä on toki tällaisessa tapauksessa valitusmahdollisuus tapaturma-asioiden muutoksenhakulautakuntaan.

Samoin voi tarvittaessa valittaa esimerkiksi Kelan tai muiden eläkelaitosten päätöksistä asianmukaisesti muutoksenhakulautakuntaan kuten sosiaaliturvan-, työttömyysturvan-, opintotuen-, tai työeläkeasioiden muutoksenhakulautakuntaan. Kaikkien näiden muutoksenhakulautakuntien päätöksistä voi edelleen valittaa vakuutusoikeuteen. Edelleen korkeimpaan oikeuteen voi valittaa vain silloin, jos korkein oikeus myöntää valitukseen luvan. Valitettavasti muutoksenhakulautakunnissa kuten myös vakuutusoikeudessa päätökset tehdään lähes aina kuulematta myös asianomaista tai hänelle diagnoosin tehnyttä lääkäriä.

Kansalaisten oikeusturvan kannalta on koettu ongelmalliseksi se, että vakuutusoikeudessa tapahtuva lääketieteellinen arviointi on salattu. Asianomainen ei siis saa tietää, mitkä kaikki seikat ovat vaikuttaneet häntä koskevaan päätöksentekoon. Epäluottamusta kansalaisten piirissä on aiheuttanut myös epäilyt muutoksenhakulautakunnissa ja vakuutusoikeudessa olevien lääkäreiden sidonnaisuuksista vakuutusyhtiöihin.

Kuluttajaparlamentti ehdottaa seuraavia toimenpiteitä oikeusturvan parantamiseksi:

- 1) muutoksenhakijoille tulee luoda paremmat mahdollisuudet kirjallista käsittelyä täydentävään suulliseen käsittelyyn sekä muutoksenhakulautakunnissa että vakuutusoikeudessa
- 2) vakuutusyhtiöiden ja muutoksenhakuelimien lääketieteellistä osaamista vaativaan päätöksentekoon tulisi osallistua aina myös kyseiseen asiaan erikoistunut asiantuntijalääkäri
- 3) vakuutusyhtiöiden ja muutoksenhakuelimien tulee antaa riittävät perustelut päätöksilleen, mikäli ne eroavat hoitavan lääkärin diagnoosista
- 4) muutoksenhakuelimissä päätöksentekoon osallistuvilla lääkäreillä tulisi olla lakiin kirjattu ilmoittamisvelvollisuus sidonnaisuuksistaan

Lähteet: Oikeusturvan toteutuminen vakuutusoikeudessa. Oikeusministeriön lausuntoja ja selvityksiä 2003:21

Vakuutusoikeuden vuosikertomukset 2009, 2010 ja 2011

Kuluttajaparlamentin kansalaisten oikeusturvaa koskeva päätös hyväksyttiin yksimielisesti.